

Facultade de Dereito

Información general

1. DATOS DEL CENTRO

Facultade de Dereito, Edificio Xurídico Empresarial
Campus Universitario As Lagoas s/n
32004 - Ourense
Ourense
España

sdefdo@uvigo.es

+34 988 368 700 - +34 988 368 900

+34 988 368 923

Webs www.dereito.uvigo.es - www.derecho.uvigo.es

2. EQUIPO DE GOBIERNO

- **Decano:** Prof. Dr. D. Miguel Ángel Michinel Álvarez

- **Vicedecano de Docencia y Estudiantes:** Prof. Dr. D. Roberto O. Bustillo Bolado Ext. 68819

- **Vicedecana de Asuntos Económicos y Calidad:** Prof.ª Dr.ª Dña. Mónica Siotra Álvarez Ext. 68824

- **Secretaria:** Prof.ª Dr.ª Dña. María Dolores Fernández Fustes Ext. 68843

3. COMISIONES DEL CENTRO

COMISIÓN PERMANENTE

Presidente:

Decano: Prof. Dr. Miguel Ángel Michinel Álvarez

Secretaria:

Secretaria de la Facultad: Prof.ª Dr.ª María Dolores Fernández Fustes

Miembros del equipo decanal

Prof.ª Dr.ª Mónica Siotra Álvarez

Prof. Dr. Roberto Bustillo Bolado

Sector profesorado permanente:

Prof. Dr. Luis Rodríguez Ennes

Prof.ª Dr.ª Marta Fernández Prieto

Prof.ª Dra. Belén Sánchez Ramos

Prof.ª Dr.ª Ana Tobío Rivas

Sector profesorado no permanente:

Prof. Dr. Virxilio Rodríguez Vázquez

Alumnos:

D. Juan Ledo Fernández

D. José Antonio Nóva Fernández

P.A.S:

Dña. Consuelo López Rodríguez

COMISIÓN DE VALIDACIONES

Presidente:

Decano: Prof. Dr. Miguel Ángel Michinel Álvarez

Secretaria: Prof. Dr. Roberto Bustillo Bolado

Profesores:

Prof.ª Dr.ª Marta Fernández Prieto

Alumnos:

D. José Luis Castro Fírvida

Dña. Aida Riobó Fernández

P.A.S:

Dña. Concepción Martínez Martínez

COMISIÓN DE GARANTÍA DA CALIDADE

Presidente:

Decano: Prof. Dr. Miguel Ángel Michinel Álvarez

Secretaria:

Secretaria de la Facultad: Prof.ª Dr.ª Mª Dolores Fernández Fustes

Sector profesorado permanente:

Prof. Dr. Roberto Bustillo Bolado

Prof.ª Dr.ª Ana María Tobío Rivas

Prof.ª Dr.ª Mónica Siota Álvarez

Prof. Dr. Roberto Ignacio Fernández López

Sector profesorado no permanente:

Prof.ª Dr.ª Susana Álvarez González

Alumnos:

Dña. Ana Miriam Rodríguez Rodríguez

D. José Antonio Nóvoa Fernández

P.A.S:

Dña. Concepción Martínez Martínez

Sector Egresados:

D. Marcos Crespo Fernández

Sector Sociedad:

D. Miguel Ángel González Trigás

Sector Calidad:

Dña. Raquel Gandón Chapela (designada por la Unidad Técnica de Calidad)

Sector alumnos postgrado: (Máster DUMA):

Dña. María Orlindes Montes Rocés

COMISIÓN DE GRAO, POSGRAO E MELLORA DAS TITULACIÓNS

Presidente:

Prof. Dr. Miguel Ángel Michinel Álvarez (Decano)

Coordinador del Grado:

Prof. Dr. Virxilio Rodríguez Vázquez

Coordinador del postgrado □ DUMA

Prof. Dr. Rafael Fernández Acevedo

Profesores doctores a tiempo completo del Grado o Licenciatura:

Prof.ª Dr.ª Marta Fernández Prieto

Prof.ª Dr.ª Susana Álvarez González

Profesores doctores a tiempo completo del Postgrado - DUMA:

Prof.ª Dr.ª Ana María Tobío Rivas

Prof. Dr. Roberto Ignacio Fernández López

Alumnos:

Dña. María Álvarez Alvar

D. Juan Ledo Fernández

P.A.S:

Dña. Raquel Fernández González

COMISIÓN ACADEMICA DEL MASTER DUMA

Presidente: Prof. Dr. D. Rafael FERNÁNDEZ ACEVEDO

Secretaria: Prof.ª Dr.ª Dña. Susana Álvarez González

Vocales (por orden alfabético):

Prof. Dr. D. Roberto O. BUSTILLO BOLADO

Prof. Dr. D. Roberto I. FERNÁNDEZ LÓPEZ

Profa. Dra. D^a. Inés IGLESIAS CANLE

Profa. Dra. D^a. Ana TOBÍO RIVAS

Grao en Dereito

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O03G080V01101	Dereito: Dereito constitucional I	1c	9
O03G080V01102	Derecho: Derecho romano	1c	6
O03G080V01103	Economía: Principios de economía	1c	6
O03G080V01104	Dereito: Teoría do dereito	1c	9
O03G080V01201	Dereito: Dereito constitucional II	2c	6
O03G080V01202	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas	2c	6
O03G080V01203	Historia: Historia do dereito	2c	6
O03G080V01204	Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa	2c	6
O03G080V01205	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional I				
Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	003G080V01101			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Gonzalez-Ares Fernandez, Jose Agustin			
Profesorado	Gonzalez-Ares Fernandez, Jose Agustin Mosquera Casero, Jose			
Correo-e	ares@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito constitucional I (un dos dous bloques nos que se estrutura a docencia de Dereito constitucional) céntrase basicamente no estudo dos seguintes puntos: teoría da Constitución; constitucionalismo histórico español; principios ordenadores do sistema constitucional; fontes do Dereito; descentralización territorial do poder e estrutura, composición e funcionamento dos órganos constitucionais (Coroa, Cortes Xerais, poder executivo, poder xudicial e Tribunal Constitucional).			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
A17	Ser quen de elaborar normas
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise	B1
Capacidade de aprender	B2
Capacidade de xestión da información	B3
Capacidade de adaptarse a novas situacións	B4

Capacidade para organizar e planificar	B5
Resolver problemas de forma eficaz	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8
Traballar de forma cooperativa	B9
Preocupación pola calidade	B10
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13
Coñecer as principais institucións xurídicas	A1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico	A3
Coñecer os principios e valores constitucionais	A4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade	A5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A6
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	A7
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	A9
Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	A13
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos	A14
Ser quen de manexar a oratoria xurídica	A15
Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito	A16
Ser quen de elaborar normas	A17
Ser quen de negociar e mediar	A18

Contidos

Tema	
1. Dereito constitucional	Orixes e evolución do constitucionalismo. Modelos de Dereito constitucional.
2. Historia do constitucionalismo español e a Constitución española de 1978	Textos constitucionais do século XIX. A Constitución de 1931. As Leis Fundamentais do franquismo. A Constitución de 1978.
3. O sistema constitucional de produción do Dereito	Dereito Constitucional e ordenamento xurídico.
4. A Constitución como norma xurídica superior	O valor normativo da Constitución. Principio de xerarquía normativa e Constitución como norma xurídica superior.
5. As garantías da supremacía da Constitución	Concepto. O control de constitucionalidade da lei. A reforma da Constitución.
6. O Tribunal Constitucional	Composición, funcións e competencias.
7. Fontes do Dereito	Tipos de leis. Normas con rango de lei. O Dereito autonómico: o bloque de constitucionalidade.
8. Organización territorial do Estado	A Administración local na Constitución: Municipios e provincias. As comunidades autónomas. Relación entre o Estado e as Comunidades Autónomas: repartición de competencias. O Estatuto de Autonomía para Galicia.
9. O Dereito da Unión Europea no ordenamento xurídico español	O Dereito europeo na Constitución.
10. Teoría do Estado	Definición do concepto de Estado e elementos constitutivos. Estado liberal e Estado democrático. Estado e Constitución: o Estado social e democrático de Dereito.
11. Os poderes constitucionais do Estado (1)	A Coroa.
12. Os poderes constitucionais do Estado (2)	As Cortes Xerais. O Goberno. O principio de responsabilidade política e as relacións entre o Goberno e as Cortes Xerais. A Administración Pública.
13. Os poderes constitucionais do Estado (3)	O Poder Xudicial. A organización xudicial. O Ministerio Fiscal.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	0	12
Estudo de casos/análises de situacións	0	23	23
Traballos de aula	24	0	24
Traballos tutelados	0	23.2	23.2
Sesión maxistral	40	0	40

Titoría en grupo	2.8	0	2.8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	58	60
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	30	30
Traballos e proxectos	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise e resolución de exercicios prácticos relacionados coa temática da materia. Realizaranse de forma autónoma por parte do alumnado.
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou casos prácticos reais, coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexione sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas.
Traballos de aula	O alumno realiza traballos prácticos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Traballos tutelados	Actividade autónoma do estudante que, de forma individual ou en grupo, elabora un traballo escrito sobre algún tema da materia que o docente considera que debe ser obxecto dun estudo pormenorizado ou sobre algunha lectura indicada previamente por este. Os estudantes adquirirán pericia na busca de información, na redacción de documentos e na lectura e manexo de bibliografía.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.
Titoría en grupo	Reunións que o alumno mantén co profesor da materia para recibir asesoramento sobre o desenvolvemento daquelas actividades que o estudante debe realizar de forma autónoma, e para formular as dúbidas que sobre a materia obxecto de estudo se lle poidan formular no proceso de ensino-aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Mediante as titorías en grupo solucionaranse as dúbidas que o estudo da materia lles poida formular aos estudantes. Os estudantes serán asesorados sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaránselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver estes, indicándolles as directrices que deben seguir, bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, forma de presentación, etc.
Titoría en grupo	Mediante as titorías en grupo solucionaranse as dúbidas que o estudo da materia lles poida formular aos estudantes. Os estudantes serán asesorados sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaránselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver estes, indicándolles as directrices que deben seguir, bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, forma de presentación, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de xeito directo e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia. A devandita proba realizarase ao final do cuadrimestre.	60
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos para resolver. Os alumnos deben responder á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	20
Traballos e proxectos	O estudante presenta, de forma oral ou escrita, o resultado obtido na elaboración dun documento sobre algún dos temas da materia, podendo tratarse tamén do resumo dalgunha lectura de especial interese para a mellora dos coñecementos dos alumnos.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aqueles alumnos que, por circunstancias persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial no desenvolvemento do curso poderán presentar por escrito os diferentes traballos realizados ao mesmo tempo que os asistentes. Isto suporalles un 50% da avaliación final e a proba de resposta longa o outro 50% da avaliación final.

Aqueles alumnos que non poidan participar no desenvolvemento do curso de maneira presencial terán unha avaliación final que implicará o desenvolvemento por escrito de dúas preguntas longas que se incluírán no programa e suporán o 80% da avaliación e una pregunta práctica que suporá o 20% da avaliación.

Tanto estes últimos alumnos como os anteriores gozarán de atención personalizada nas titorías individualizadas (previa cita) cando así o desexen.

Na segunda oportunidade (xullo) diferenciaranse as seguintes modalidades:

a) Para os alumnos presenciais: terán que ser avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso. b) Para aqueles alumnos que participan, aínda que non o fan de maneira presencial na súa totalidade: terán que superar aquela parte da programación docente que non superasen. c) Para aqueles alumnos que se presentasen unicamente a unha avaliación final e non a superasen: deberán repetir esa mesma modalidade de avaliación na súa totalidade.

Bibliografía. Fontes de información

ÁLVAREZ VÉLEZ, M. I. (coord.): *Manual de Derecho Constitucional*, Tirant lo Blanch, Valencia, 2008.

PÉREZ ROYO, J.: *Curso de Derecho Constitucional*, Marcial Pons, Madrid, 2007.

ÁLVAREZ CONDE, E.: *Curso de Derecho Constitucional. Vol. II. Los órganos constitucionales. El Estado autonómico*, 6ª ed. Tecnos, Madrid, 2008.

BLANCO VALDÉS, R. L.: *La Constitución de 1978*, Alianza, Madrid, 2003.

DÍEZ-PICAZO JIMÉNEZ, L. M.: *Constitucionalismo de la Unión Europea*, Civitas, Madrid, 2002.

GONZÁLEZ-ARES, J. A.: *Introducción al estudio del constitucionalismo español (1808-1975)*, 4ª ed. (amp. y rev.), Tórculo, Santiago de Compostela, 2003.

JIMÉNEZ ASENSIO, R.: *El constitucionalismo: proceso de formación y fundamentos del Derecho Constitucional*, 3ª ed., Marcial Pons, Madrid, 2005.

MOLAS, I.: *Derecho Constitucional*, Tecnos, Madrid, 2008.

OLIVER LEÓN, B.: *Monarquía y Estado constitucional: la institución monárquica en el proceso de consolidación del Estado constitucional*, Tecnos, Madrid, 2002.

TRUJILLO FERNÁNDEZ, G.: *Lecciones de Derecho Constitucional Autonómico*, Tirant lo Blanch, Valencia, 2004.

GONZÁLEZ-ARES, J. A.: *Leyes constitucionales españolas (1808-1978)*, Andavira Editora, 2ª ed., Santiago de Compostela, 2010.

RECURSOS EN INTERNET

<http://www.boe.es>

Diario Oficial de la Unión Europea: Congreso de los Diputados: Poder Judicial: <http://www.poderjudicial.es>

<http://www.senado.es>

<http://www.tribunalconstitucional.es>

<http://www.xunta.es>

www.cepc.es

<http://www.aelpa.org>

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional II/O03G080V01201

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Derecho: Derecho romano/O03G080V01102

Dereito: Teoría do dereito/O03G080V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Derecho: Derecho romano				
Materia	Derecho: Derecho romano			
Código	003G080V01102			
Titulación	Grado en Derecho			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición				
Departamento	Derecho privado			
Coordinador/a	Rodríguez Ennes, Luis			
Profesorado	Rodríguez Ennes, Luis Suárez Blázquez, Guillermo			
Correo-e	ennes@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Conocer las principales instituciones jurídicas
A2	Conocer la función del Derecho como sistema regulador de las relaciones sociales
A3	Comprender el carácter unitario del ordenamiento jurídico
A4	Conocer los principios y valores constitucionales
A5	Apreciar la diversidad y la multiculturalidad
A6	Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica y en su realidad actual
A8	Ser capaz de argumentar jurídicamente
A9	Ser capaz de utilizar los principios y valores constitucionales como herramienta de trabajo de la interpretación del derecho y desarrollar dialéctica jurídica
A10	Ser capaz de aprehender sistemáticamente el ordenamiento jurídico
A11	Ser capaz de identificar problemas jurídicos y abordar su solución de modo interdisciplinar
A12	Ser capaz de manejar fuentes jurídicas
A13	Ser capaz de interpretar y analizar críticamente el ordenamiento jurídico
A14	Ser capaz de comprender y de redactar documentos jurídicos
A15	Ser capaz de manejar la oratoria jurídica
A17	Ser capaz de elaborar normas
A18	Ser capaz de negociar y mediar
B1	Capacidad de síntesis y análisis
B2	Capacidad de aprender
B3	Capacidad de gestión de la información
B4	Capacidad de adaptarse a nuevas situaciones
B5	Capacidad para organizar y planificar
B6	Resolver problemas de forma efectiva
B7	Aplicar pensamiento crítico, lógico y creativo
B8	Trabajar de forma autónoma con iniciativa
B9	Trabajar de forma colaborativa
B10	Preocupación por la calidad
B11	Comportarse de forma ética y responsabilidad social como ciudadano y como profesional
B12	Comunicarse de manera efectiva en un entorno de trabajo (habilidades en las relaciones interpersonales)
B13	Trabajar desde una perspectiva comparada, manejando información comparada

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Conocer las principales instituciones jurídicas, surgidas del Derecho romano en su mayor parte.	A1
Conocer la función del Derecho como sistema regulador de las relaciones sociales.	A2
Conocer la función del Derecho como sistema regulador de las relaciones en Derecho privado, en este caso Derecho privado romano.	A2
Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica y en su realidad actual.	A6
Comprender el carácter unitario del ordenamiento jurídico, ya que el derecho integrador es el Derecho romano, origen del ius.	A3

Apreciar la diversidad y la multiculturalidad, ya desde el principio del Derecho, puesto que ya Roma distinguía entre los ciudadanos, latinos o peregrinos, como distintos sujetos jurídicos.	A5	
Capacidad para adaptarse a nuevas situaciones.		B4
Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica, apreciando su implantación sin apenas cambios en la mayoría de sus creaciones en el Derecho actual.	A6	
Ser capaz de argumentar jurídicamente.	A8	
(*)Resolver problemas de forma eficaz.		B6
Ser capaz de identificar problemas jurídicos y abordar su solución de modo interdisciplinar, a través de los casos que contiene el Digesto.	A11	
Ser capaz de manejar fuentes jurídicas.	A12	
Ser capaz de interpretar y analizar críticamente el ordenamiento jurídico, conociendo los principios fundamentales del mismo.	A13	
Trabajar de forma cooperativa.		B9
Capacidad de adaptarse a nuevas situaciones.		B4
Ser capaz de manejar la oratoria jurídica y de utilizarla de forma práctica.	A15	
Resolver problemas de forma eficaz.		B6
Ser capaz de elaborar normas.	A17	
Ser capaz de negociar y mediar.	A18	
Comunicarse de forma efectiva en un medio de trabajo (habilidades en las relaciones interpersonales).		B12
Capacidad de síntesis y análisis.		B1
Capacidad de aprendizaje.		B2
Conocer las principales instituciones jurídicas.	A1	
Comunicarse de forma efectiva en un entorno de trabajo (habilidades en las relaciones interpersonales).		B12
Capacidad de gestión de la información.		B3
Conocer la función del Derecho como sistema regulador de las relaciones sociales en cada época.	A2	
Capacidad de adaptarse a nuevas situaciones.		B4
Comprender el carácter unitario del ordenamiento jurídico.	A3	
Capacidad para organizar y planificar.		B5
Apreciar la diversidad y la multiculturalidad en los distintos ámbitos normativos.	A4	
Resolver problemas de forma efectiva.		B6
Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica y en su realidad actual tanto en las estructuras nacionales como internacionales.	A6	
Aplicar pensamiento crítico, lógico y creativo.		B7
Ser capaz de utilizar los principios jurídicos para la interpretación de los textos jurídicos históricos, así como la capacitación sobre esas bases de dialéctica jurídica fundamentada en los valores constitucionales.	A9	
Trabajar de forma autónoma con iniciativa.		B8
Ser capaz de identificar problemas jurídicos y abordar su solución de modo interdisciplinar.	A11	
Trabajar de forma colaborativa.		B9
Ser capaz de manejar fuentes jurídicas, así como de aislar a un lado y de relacionar al otro los distintos sistemas normativos.	A12	
Preocupación por la calidad.		B10
Ser capaz de comprender y de redactar documentos jurídicos, así como de manejar la oratoria jurídica.	A14 A15	
Comportarse de forma ética y mostrar responsabilidad social como ciudadano y como profesional.		B11
Ser capaz de contemplar críticamente las fuentes histórico-jurídicas.	A13	
Comunicarse de manera efectiva en un entorno de trabajo (habilidades en las relaciones interpersonales).		B12
Ser capaz de estructurar con cohesión interna una visión jurídica de temas que así lo requieran, obteniendo de este modo un correcto discurso jurídico.	A10 A13 A15	
Trabajar desde una perspectiva comparada, manejando información comparada.		B13

Contenidos

Tema

I. Introducción histórica y fuentes	TEMA 1. Evolución histórica del Derecho romano. 1. Periodificación histórica. 2. Derecho romano arcaico. 3. La República. 4. El principado. 5. El dominado. 6. Justiniano. TEMA 2. Fuentes del Derecho romano. 1. El Derecho romano primitivo: la ley de las XII tablas. 2. El Derecho en la época republicana: ius civile, ius gentium y ius honorarium. 3. El Derecho clásico durante el principado: la jurisprudencia. 4. El Derecho romano postclásico: Derecho vulgar. 5. El Corpus Iuris Civilis de Justiniano.
-------------------------------------	---

II. Instituciones de Derecho privado romano

- a) Conceptos de Derecho.
- b) El proceso civil romano
- c) Derechos reales

TEMA 1. La persona como sujeto de Derecho. 1. Concepto romano de persona. 2. Nacimiento y extinción de la persona física. 3. Prueba del nacimiento y de la muerte. 4. Capacidad jurídica de obrar. 5. Causas modificativas de la capacidad de obrar. TEMA 2. Los estatus de la persona física (1) 1. Status libertatis: libres y esclavos. 2. Situación jurídica y social del esclavo. 3. Causas de la esclavitud. 4. Modos de extinción de la esclavitud. Manumisiones. TEMA 3. Los estatus de la persona física (2) 1. Status civitatis: Cives romani, latini, peregrini. 2. Adquisición y pérdida de la ciudadanía. 3. Status familiae: el Paterfamilias y los sometidos a su poder (patria potestas, manus, mancipium). 4. La capitis deminutio. TEMA 4. Introducción al estudio del proceso romano. 1. De la justicia privada a la administración pública de la justicia. 2. Conceptos previos: proceso y relación procesal, jurisdicción, acción y Derecho subjetivo. 3. Distintos tipos de procesos ordinarios civiles. 4. La administración de la justicia en Roma. TEMA 5. El procedimiento de las legis acciones. 1. Nociones generales. 2. Clases: Legis actio sacramento, Legis actio per iudicis arbitrive postulationem, Legis actio per condictionem, Legis actio per manus iniunctionem, Legis actio per pignoris capionem. 3. Valoración de conjunto. TEMA 6. El procedimiento formulario: nociones introductorias. 1. Origen y características del procedimiento formulario. 2. La organización judicial: magistrados, la competencia y los demás límites de la iurisdictio. Jueces. 3. Clases de acciones. 4. Capacidad y legitimación procesal. 5. La representación procesal. 6. Partes auxiliares y pluralidad de partes. TEMA 7. La fase in iure. 1. Actos preparatorios. Editio actionis, In ius vocatio, Vadimonium. 2. La causae cognitio del magistrado y su contenido. 3. Posibles causas de paralización del proceso. 4. Autorización de la fórmula. TEMA 8. La fórmula y la litis contestatio. 1. Estructura y contenido de la fórmula: partes ordinarias y extraordinarias. 2. Fórmulas civiles y pretorias. 3. La litis contestatio y sus efectos. TEMA 9. La fase apud iudicem y la ejecución de la sentencia. 1. Desarrollo y práctica de las pruebas. 2. La sentencia: presupuestos y requisitos; clases, efectos y remedios contra la sentencia. 3. Ejecución de la sentencia: Actio iudicati, ejecución patrimonial, privilegios en la ejecución. TEMA 10. Delimitaciones conceptuales. 1. Las cosas y su clasificación. 2. Terminología y tipos de propiedad romana: Dominium, In bonis habere, propiedad peregrina, propiedad provincial. 3. Limitaciones legales de la propiedad romana. 4. La antítesis entre derechos reales y de obligación. TEMA 11. Adquisición de la propiedad. 1. Clasificación de los modos de adquirir la propiedad. 2. Modos originarios: ocupación, adquisición del tesoro, accesión, especificación, confusio y commixtio, adquisición de frutos, adiudicatio, litis aestimatio. 3. Modos derivativos: Mancipatio, in iure cessio, traditio, usucapio y logi temporis praescriptio. La usucapión justiniana. TEMA 12. Protección procesal del propietario. 1. Acción reivindicatoria. 2. Acción publiciana. 3. Protección de la propiedad provincial y peregrina. 4. Otros recursos procesales. TEMA 13. La posesión. 1. Fundamento de la protección posesoria. 2. Terminología y evolución histórica. 3. La posesión pretoria y los interdictos posesorios. 4. La posesión civil: adquisición y pérdida de la posesión. 5. Desarrollo ulterior de la doctrina de la posesión: la quasi-possessio. TEMA 14. Las servidumbres. 1. Origen y evolución histórica. 2. Principios generales. 3. Tipos de servidumbres. 4. Constitución y extinción. 5. Defensa procesal. TEMA 15. El usufructo. 1. Concepto y origen histórico. 2. Contenido: significado del binomio uti-frui. 3. Responsabilidad del usufructuario: la caución usufructuaria. 4. Sujeto y objeto del usufructo. 5. Constitución y extinción. 6. Defensa procesal. 7. El cuasi-usufructo. 8. El derecho de uso y habitación. 9. Operae servorum.

III. Derecho de obligaciones

TEMA 1. La obligatio. 1. Concepto y evolución histórica de la obligatio. 2. La prestación: clases y caracteres. 3. Clases de obligaciones. 4. Lugar y tiempo del cumplimiento de las obligaciones: la mora. 5. Obligatio y actio: las llamadas obligaciones naturales. 6. Fuentes de las obligaciones: época clásica, sistematización postclásica. TEMA 2. Transmisión y extinción de las obligaciones. 1. Transmisión de las obligaciones. 2. Extinción de las obligaciones. TEMA 3. Los contratos. 1. Nociones generales. 2. Distintas clases de contratos. 3. El principio de la vinculación exclusiva de los sujetos contratantes: estipulaciones a favor y a cargo de terceros. TEMA 4. Contratos reales. 1. Mutuo: concepto y elementos. Efectos: usurae, acciones, el Senadoconsulto Macedoniano, fœnus nauticum. 2. Comodato: concepto, régimen jurídico. 3. Depósito: depositio ordinario, figuras especiales de depósito. TEMA 5. Contrato formales. 1. Contratos verbales: sponsio y stipulatio. Estructura de la stipulatio. Cancelación: la acceptilatio y la stipulatio aquiliana. 2. Contratos literales. TEMA 6. Contratos consensuales. La compraventa. 1. Orígenes. 2. Concepto y elementos: el consentimiento, la merx, el Pretium. 3. Obligaciones del comprador y del vendedor. 4. Acciones. 5. La evicción. 6. La garantía por vicios ocultos. 7. Pactos añadidos a la compraventa. TEMA 7. Contratos consensuales. La sociedad y el mandato. 1. El contrato de sociedad. 2. El contrato de mandato. TEMA 8. Contratos consensuales. El arrendamiento. 1. Concepto y clases. 2. Arrendamiento de cosa. 3. Arrendamiento de obra: la lex Rhodia y las modalidades del seguro de riesgo. 4. La locatio-conductio y las relaciones de trabajo. 5. La responsabilidad de los navieros y hosteleros. TEMA 9. Delitos privados. 1. Delictum y poena: características de las acciones penales. 2. Delitos de hurto: concepto y clases. 3. Delitos de daño: la actio Legis Aquiliae, extensiones pretorias. 4. Delitos de lesiones: la actio iniuriarum. 5. Delitos varios en Derecho pretorio: acciones delictuales in factum, delitos de metus, rescisión de negocios realizados por intimidación, acción de dolo.

IV. Derecho de familia

TEMA 1. La familia. 2. La familia en la concepción de los juristas romanos. 3. Constitución de la familia. 4. Filiación, parentela y afinidad. 5. Régimen económico de la familia: los peculios. 6. Disolución del vínculo familiar. TEMA 2. Matrimonium. 1. Características del matrimonio romano. 2. Matrimonium cum manu y matrimonium sine manu. 3. El matrimonio clásico

V. Derecho hereditario y donaciones

TEMA 1. Nociones básicas introductorias. TEMA 2. Delación de la herencia. TEMA 3. Adquisición y aceptación de la herencia. TEMA 4. Efectos de la adquisición hereditaria. TEMA 5. Sucesión legítima ab intestato. TEMA 6. Sucesión testamentaria. TEMA 7. Contenido del testamento (1): institución del heredero. TEMA 8. Contenido del testamento (2): legados y fideicomiso. TEMA 9. Sucesión legítima contra el testamento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	22	33	55
Presentaciones/exposiciones	1	0.5	1.5
Sesión magistral	30	60	90
Otras	0.75	0.75	1.5
Pruebas prácticas, de ejecución de tareas reales y/o simuladas.	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Planteamiento, realización y asistencia a las actividades de carácter práctico.
Presentaciones/exposiciones	Preparación en pequeños grupos de un tema y exposición oral.
Sesión magistral	Exposición oral complementada con el uso, en su caso, de medios audiovisuales dirigida a los estudiantes con la finalidad de transmitir conocimientos y facilitar el aprendizaje.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentaciones/exposiciones	Planteamiento y resolución de dudas teóricas y prácticas.
Prácticas de laboratorio	Planteamiento y resolución de dudas teóricas y prácticas.

Evaluación		
	Descripción	Cualificación
Presentaciones/exposiciones	Evaluación del estudio intensivo de determinados temas. Discusión, participación y elaboración de documentos y conclusiones.	Ata 20
Otras	Prueba objetiva que podrá consistir en la realización de una pregunta larga, de varias preguntas cortas o en una prueba tipo test.	Ata 70
Pruebas prácticas, de ejecución de tareas reales y/o simuladas.	Pruebas para la evaluación que incluyen actividades, problemas o ejercicios prácticos para resolver. Los alumnos deberán dar respuesta a la actividad planteada aplicando los conocimientos teóricos y prácticos de la asignatura.	Ata 10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Imprescindible superar con un mínimo de 5 la prueba objetiva (examen) para poder sumar la calificación de otros apartados (pruebas prácticas o presentaciones).

Segunda convocatoria, un único examen escrito.

Fuentes de información

Daza Martínez, Jesús, **Iniciación al estudio histórico del Derecho Romano**, 3ª Universidad Complutense (Madrid, 1997),
Daza Martínez-Rodríguez Ennes, **Instituciones de Derecho privado romano**, 3ª (Revisada y ampliada) Universidad Complutense (Madrid, 2001),
Antonio Fernández de Buján, **derecho privado romano**, 2ª ed. Madrid, 2009. IUSTEL,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía				
Materia	Economía: Principios de economía			
Código	O03G080V01103			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Molina Abrales, Antonio			
Profesorado	Molina Abrales, Antonio			
Correo-e	molina@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	- A materia adecúase ao perfil profesional e académico ao contribuír á formación básica do alumno no campo da Economía, presente en numerosos aspectos no ámbito do Dereito. Polo tanto, debido ao seu carácter básico, proxéctase en múltiples campos profesionais do Dereito, mais non cabe dúbida de que terá máis repercusión naqueles campos máis próximos á Economía tales como avogacía especializada no ámbito mercantil, financeiro ou laboral, rexistradores da propiedade, notarios, funcionarios do Ministerio de Economía e Facenda, etc. - A materia ten 6 créditos ECTS e posúe carácter obrigatorio. Cúrsase en 1º de Dereito, no 1º cuadrimestre. Inicia o alumno nos aspectos económicos, xa teñan estes natureza microeconómica ou macroeconómica. Ten claramente unha relación de complementariedade con outras materias deste Grao, como por exemplo: Contabilidade, Dereito Mercantil, Dereito financeiro e Tributario e Dereito Laboral.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
B1	Capacidade de síntese e análise
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise.	B1
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Resolver problemas de forma eficaz.	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	B7
Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado e comprender o comportamento dos distintos axentes económicos.	A1
Coñecer os principais problemas económicos, tanto desde un punto de vista macroeconómico como microeconómico.	A7
Coñecer as distintas políticas económicas e os seus efectos sobre os sistema económico.	A8
Ser quen de argumentar economicamente.	A8
Ser quen de identificar os principios e conceptos económicos como ferramenta de traballo para desenvolver unha dialéctica económica.	A15
Ser quen de identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas axeitadas en cada ocasión.	A11
Ser quen de manexar e analizar a información económica, a partires da cal desenvolver unha capacidade de diagnóstico que permita ao alumno "pensar coma un economista".	A9

Contidos

Tema	
------	--

Módulo A: Introducción	1. Os dez principios da economía. 2. Pensar como un economista.
Módulo B: Oferta e demanda I: como funcionan os mercados	3. Oferta e demanda: as forzas do mercado. 4. A elasticidade e as súas aplicacións.
Módulo C: Oferta e demanda II: mercados e benestar	5. Os consumidores, os produtores e a eficiencia do mercado. 6. Aplicación: Os custes da tributación. 7. Fallos de mercado e a intervención do Estado.
Módulo D: A conduta do consumidor, da empresa e a organización da industria	8. A elección do consumidor. 9. Os custes de produción. 10. A empresa nos mercados competitivos. 11. A empresa nos mercados non competitivos.
Módulo E: Os datos macroeconómicos e a economía a longo prazo	12. Medición da renda dun país: o PIB. 13. Medición do custe da vida: o IPC. 14. A produción e o crecemento económico. 15. O desemprego.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	52.5	87.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	45	55
Titoría en grupo	2.5	0	2.5
Probas de tipo test	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a coa introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Metodoloxía que lle permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: acadar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Titoría en grupo	Intervención inherente aos procesos de ensinanza-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da cal o alumnado e profesorado interaccionan dun modo ordenado, expoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	- Titorías individuais: Estas titorías terán lugar no despacho 5.4 da Facultade de C.C. Empresariais e Turismo. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das titorías farase público ao comezo do ano académico. - Titorías vía correo electrónico: O alumno poderá escribir ao correo electrónico: molina@uvigo.es para consultar dúbidas urxentes. - Plataforma de docencia TEMA: O alumno tamén poderá consultar na plataforma TEMA: http://fatic.uvigo.es . Nela están dispoñibles os recursos pedagóxicos da materia e tamén se poden facer chegar as dúbidas que se consideren oportunas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	- Titorías individuais: Estas titorías terán lugar no despacho 5.4 da Facultade de C.C. Empresariais e Turismo. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das titorías farase público ao comezo do ano académico. - Titorías vía correo electrónico: O alumno poderá escribir ao correo electrónico: molina@uvigo.es para consultar dúbidas urxentes. - Plataforma de docencia TEMA: O alumno tamén poderá consultar na plataforma TEMA: http://fatic.uvigo.es . Nela están dispoñibles os recursos pedagóxicos da materia e tamén se poden facer chegar as dúbidas que se consideren oportunas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exame escrito: haberá un exame parcial liberatorio de contido tanto teórico como práctico da primeira metade da materia na semana 9-10 e un exame final que se realizará na data oficial establecida no calendario de exames. Os alumnos que superen o exame parcial só terán que examinarse no exame final da segunda parte do programa. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final.	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na 1ª oportunidade, a nota final da materia constará de dous bloques. Por un lado, un exame escrito que valerá ata un 60% da nota (6 puntos) e doutra banda, a avaliación continua que pesará ata un 40% na nota final (4 puntos).

Examen escrito (ata 6 puntos): Haberá un exame parcial liberatorio de contido tanto teórico como práctico da primeira metade da materia na semana 9-10 e un exame final que se realizará na data oficial establecida no calendario de exames. Os alumnos que superen o exame parcial só terán que examinarse no exame final da segunda parte do programa. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final. A nota obterase como a media aritmética das dúas partes da materia ou, en caso de suspender o exame liberatorio, a nota do exame final.

Avaliación continua (ata 4 puntos): o 40% restante da nota obterase mediante a avaliación continua do alumno, o que pode incluír a exposición de exercicios no encerado, a entrega de follas de exercicios e a nota dos pequenos controis que periodicamente se poidan facer. Se considerará que o estudante se acolle á avaliación continua cando asista como mínimo a un 50% das clases prácticas. En caso contrario, os alumnos deberán realizar un exame escrito de esta parte que consistirá na resolución de problemas ou exercicios na data oficial establecida para o exame final.

Os alumnos que obteñan unha puntuación inferior a 5 puntos na nota global da 1ª oportunidade terán unha segunda oportunidade para superar a materia. Nesta 2ª oportunidade, o alumno deberá realizar un exame final cando suceda algunha das dúas circunstancias ou ambas: a) Cando no exame escrito realizado na 1ª oportunidade a puntuación sexa inferior a 3 puntos dos 6 máximos posibles. Neste caso o estudante deberá realizar un exame teórico-práctico que ponderará un 60% da nota total. b) Cando na parte da avaliación continua da 1ª oportunidade a puntuación sexa inferior a 2 puntos dos 4 máximos posibles ou, no caso de que o alumno non se acolla a este sistema de avaliación, tivera unha puntuación inferior a 2 puntos dos 4 máximos posibles no exame correspondente da 1ª oportunidade. Neste caso o estudante deberá realizar un exame escrito de resolución de problemas ou exercicios con unha ponderación do 40% na nota total.

Na 2ª oportunidade se conservará a nota da parte da materia que o alumno tivera superada na 1ª oportunidade.

NOTA IMPORTANTE: Tanto na 1ª como na 2ª oportunidade, para superar a materia o estudante deberá obter polo menos 2 puntos (sobre un máximo de 6 puntos) no exame escrito.

Bibliografía. Fontes de información

Mankiw, N. G., **Principios de Economía**, McGraw-Hill, 2009,

Samuelson, P. A. e Nordhaus, W. D., **Economía**, 18ª edición, 2006,

Bernanke, B. S. e Frank, R. H., **Principios de Economía**, 3ª edición, 2007,

Observación: O libro "Principios de Economía" de N. G. Mankiw será o manual que lle permitirá ao alumno o estudio en profundidade dos temas e subtemas que aparecen no apartado 5 "contidos".

Recomendacións

Outros comentarios

-É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non realice o exame en cuestión.

-Con carácter xeral, será necesario o uso de calculadora nas clases da materia e nos exames.

- Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular a clase (tanto ás clases teóricas como prácticas e tamén ás titorías). Sen dúbida, a asistencia regular ás clases fará que a dificultade de superar a materia sexa notablemente máis baixa. Así, o alumno poderá aproveitarse dun ritmo de traballo continuo e da exposición de contidos teóricos e prácticos feitos na aula polos seus compañeiros e o profesor.

-É moi recomendable o traballo en grupo. En particular, á hora de realizar os exercicios da materia pode ser frutífero intercambiar ideas sobre as dificultades atopadas; esta estratexia permitirá afondar nos coñecementos da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Derecho: Teoría del derecho**

Materia	Derecho: Teoría del derecho			
Código	003G080V01104			
Titulación	Grado en Derecho			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castellano Gallego			
Departamento	Derecho privado			
Coordinador/a	Bonorino Ramirez, Pablo Raul			
Profesorado	Bonorino Ramirez, Pablo Raul			
Correo-e	bonorino@uvigo.es			
Web	http://www.pablobonorino.es			
Descripción xeral	La asignatura introduce a las discusiones contemporáneas sobre los conceptos jurídicos fundamentales y pone de relieve su importancia para la práctica jurídica.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Conocer las principales instituciones jurídicas
A2	Conocer la función del Derecho como sistema regulador de las relaciones sociales
A3	Comprender el carácter unitario del ordenamiento jurídico
A4	Conocer los principios y valores constitucionales
A5	Apreciar la diversidad y la multiculturalidad
A6	Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica y en su realidad actual
A8	Ser capaz de argumentar jurídicamente
A9	Ser capaz de utilizar los principios y valores constitucionales como herramienta de trabajo de la interpretación del derecho y desarrollar dialéctica jurídica
A10	Ser capaz de aprehender sistemáticamente el ordenamiento jurídico
A11	Ser capaz de identificar problemas jurídicos y abordar su solución de modo interdisciplinar
A12	Ser capaz de manejar fuentes jurídicas
A13	Ser capaz de interpretar y analizar críticamente el ordenamiento jurídico
A15	Ser capaz de manejar la oratoria jurídica
B1	Capacidad de síntesis y análisis
B2	Capacidad de aprender
B3	Capacidad de gestión de la información
B4	Capacidad de adaptarse a nuevas situaciones
B5	Capacidad para organizar y planificar
B6	Resolver problemas de forma efectiva
B7	Aplicar pensamiento crítico, lógico y creativo
B8	Trabajar de forma autónoma con iniciativa
B9	Trabajar de forma colaborativa
B10	Preocupación por la calidad
B11	Comportarse de forma ética y responsabilidad social como ciudadano y como profesional
B12	Comunicarse de manera efectiva en un entorno de trabajo (habilidades en las relaciones interpersonales)
B13	Trabajar desde una perspectiva comparada, manejando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Conocer las principales instituciones jurídicas.	A1
Conocer la función del Derecho como sistema regulador de las relaciones sociales.	A2
Comprender el carácter unitario del ordenamiento jurídico.	A3
Conocer los principios y valores constitucionales.	A4
Apreciar la diversidad y la multiculturalidad.	A5
Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica y en su realidad actual.	A6
Ser capaz de argumentar jurídicamente.	A8
Ser capaz de utilizar los principios y valores constitucionales como herramienta de trabajo de la interpretación del Derecho y desarrollar dialéctica jurídica.	A9
Ser capaz de aprehender sistemáticamente el ordenamiento jurídico.	A10
Ser capaz de identificar problemas jurídicos y abordar su solución de modo interdisciplinar.	A11

Ser capaz de manejar fuentes jurídicas.	A12
Ser capaz de interpretar y analizar críticamente el ordenamiento jurídico.	A13
Ser capaz de manejar la oratoria jurídica.	A15
Capacidad de síntesis y análisis.	B1
Capacidad para aprender.	B2
Capacidad de gestión de la información.	B3
Capacidad de adaptarse a nuevas situaciones.	B4
Capacidad para organizar y planificar.	B5
Resolver problemas de forma eficaz.	B6
Aplicar pensamiento crítico, lógico y creativo.	B7
Trabajar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Trabajar de forma cooperativa.	B9
Preocupación por la calidad.	B10
Comportarse de forma ética y mostrar responsabilidad social como ciudadano y como profesional.	B11
Comunicarse de forma efectiva en un medio de trabajo (habilidades en las relaciones interpersonales).	B12
Trabajar desde una perspectiva comparada, manejando información comparada.	B13

Contenidos

Tema	
I. El Derecho como forma de organización social y como sistema normativo.	TEMA 1. El concepto de Derecho. Positivismo e iusnaturalismo. El Derecho como sistema normativo. Validez, eficacia y justicia del Derecho. TEMA 2. El Derecho como forma de organización social. El control social y el Derecho. Derecho y cambio social. Las funciones del Derecho. TEMA 3. El Derecho y otros órdenes normativos. El Derecho y los usos sociales. El Derecho y la moral. Distinciones y conexiones. Ética pública y ética privada. El Derecho como realización de la moralidad: moral legalizada. TEMA 4. Derecho y fuerza. Derecho y poder político. Aproximación histórica. Aproximación sistemática. El punto de vista externo. El punto de vista interno: el Derecho como organización del poder. El Estado de Derecho y sus tipos.
II. La ciencia del Derecho.	TEMA 5. El conocimiento científico sobre el Derecho: la polémica sobre su posibilidad. La dogmática jurídica. Ciencia del Derecho, Filosofía del Derecho y Sociología del Derecho.
III. Teoría del Derecho: la norma jurídica y el sistema jurídico.	TEMA 6. La norma como proposición prescriptiva. Principales dimensiones de la norma jurídica. Clasificación de las normas jurídicas. Principios y reglas. TEMA 7. El ordenamiento jurídico como sistema. La unidad del ordenamiento jurídico. La coherencia del ordenamiento jurídico y el problema de las antinomias. La plenitud del ordenamiento jurídico y las lagunas. TEMA 8. La producción normativa. El Derecho legal y el Derecho judicial. Otras normas de producción normativa: especial referencia a las fuentes del Derecho de la Unión Europea.
IV. Interpretación y aplicación del Derecho.	TEMA 9. Interpretación y aplicación del Derecho. Derecho y lenguaje. Criterios de interpretación. La argumentación jurídica.
V. Conceptos jurídicos fundamentales.	TEMA 10. La relación jurídica. Derecho subjetivo y deber jurídico. Responsabilidad. Ilícito y delito. La sanción y sus tipos.
VI. Los problemas del Derecho justo y la eficacia del Derecho.	TEMA 11. Justicia y Derecho. Las relaciones entre Derecho y política. Teorías de la justicia: clásicas y contemporáneas. TEMA 12. Legitimidad del poder y justicia del Derecho. La justicia formal: la seguridad jurídica. La justicia material: libertad, igualdad y solidaridad. Los derechos fundamentales, los valores y los principios como desarrollo de la idea de justicia. TEMA 13. La obediencia al Derecho. Obligación moral y obligación jurídica. Obediencia y resistencia al Derecho. La desobediencia civil y la objeción de conciencia.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	32.8	47.2	80
Presentaciones/exposiciones	3	15	18
Sesión magistral	36	69	105
Otras	2	15	17
Pruebas prácticas, de ejecución de tareas reales y/o simuladas.	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Planteamiento y realización de actividades de carácter práctico.
Presentaciones/exposiciones	Preparación en pequeños grupos de un tema y exposición oral.
Sesión magistral	Exposición oral complementada con el uso de medios audiovisuales dirigida a los estudiantes, con la finalidad de transmitir conocimientos y facilitar el aprendizaje.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentaciones/exposiciones	Planteamiento y resolución de dudas teóricas y prácticas.
Prácticas de laboratorio	Planteamiento y resolución de dudas teóricas y prácticas.

Evaluación

	Descrición	Cualificación
Presentaciones/exposiciones	Evaluación del estudio intensivo de determinados temas, discusión, participación y elaboración de documentos y conclusiones.	Hasta 10
Otras	Prueba objetiva que podrá consistir en la realización de una pregunta larga, de varias preguntas cortas o en una prueba tipo test.	Hasta 70
Pruebas prácticas, de ejecución de tareas reales y/o simuladas.	Pruebas de evaluación que incluyen actividades, problemas o ejercicios prácticos. Los alumnos deberán resolver las actividades planteadas, aplicando los contenidos teóricos y prácticos de la materia.	Hasta 20

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Evaluación de competencias para los alumnos que no se sometan a la evaluación continua: prueba objetiva consistente en un examen final de la materia. 2. Segunda oportunidad: La adquisición de competencias en la segunda oportunidad se evaluará a través de una prueba objetiva consistente en un examen final de la materia.

Fuentes de información

Bonorino, Pablo Raúl, **Introducción á teoría do dereito**, SPUV,
Peces-Barba Martínez, Gregorio y otros, **Curso de Teoría del Derecho**, Marcial Pons,
Casanovas, P. y Moreso, J. J., **El ámbito de lo jurídico**, Crítica,
Kelsen, Hans, **Teoría pura del derecho**, UNAM,
Hart, H.L.A., **El concepto de derecho**, Abeledo Perrot,
Ross, Alf, **Sobre el derecho y la justicia**, Eudeba,
Dworkin, Ronald, **Los derechos en serio**, Ariel,
Bobbio, Norberto, **Teoría General del Derecho**, Debate,
Prieto Sanchís, Luís y otros, **Lecciones de Teoría del Derecho**, Mac Graw Hill,,
De Lucas, Javier y otros, **Introducción a la Teoría del Derecho**, Tirant lo Blanch,
Pérez Luño, Antonio Enrique y otros, **Teoría del Derecho**, Tecnos,
Atienza, Manuel, **El sentido del derecho**, Ariel,
Alchourrón, C. y Buliygin, E., **Análisis lógico y derecho**, CEC,
Nino, Carlos Santiago, **Introducción al análisis del derecho**, Depalma,
Garzón Valdés, Ernesto, **Derecho, ética y política**, CEC,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional II				
Materia	Dereito: Dereito constitucional II			
Código	O03G080V01201			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Gonzalez-Ares Fernandez, Jose Agustin			
Profesorado	Gonzalez-Ares Fernandez, Jose Agustin Mosquera Casero, Jose			
Correo-e	ares@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Dereito Constitucional II (segundo bloque dos estudos de Dereito Constitucional) centrarase na análise dos dereitos contemplados na Constitución e os sistemas de garantías destes, destacando, entre outros, o recurso de amparo ante o Tribunal Constitucional.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
A17	Ser quen de elaborar normas
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise.	B1
Capacidade para aprender.	B2
Capacidade de xestión da información.	B3
Capacidade para adaptarse a novas tecnoloxías.	B4
Capacidade para organizar e planificar.	B5
Resolver problemas de forma eficaz.	B6

Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Traballar de forma cooperativa.	B9
Preocupación pola calidade.	B10
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.	B11
Comunicarse de xeito efectivo nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.	B13
Coñecer as principais institucións xurídicas do Dereito constitucional.	A1
Coñecer a función do Dereito constitucional como sistema regulador da sociedade civil e do Estado.	A2
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico.	A3
Coñecer os principios e valores constitucionais.	A4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade.	A5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito constitucional na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	A6
Coñecer as estruturas socio-políticas do ámbito nacional e internacional.	A7
Ser quen de argumentar xuridicamente.	A8
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do Dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	A9
Ser quen de apprehender sistematicamente o ordenamento xurídico.	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas.	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.	A13
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos.	A14
Ser quen de manexar a oratoria xurídica.	A15
Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao Dereito.	A16
Ser quen de elaborar normas.	A17
Ser quen de negociar e mediar.	A18

Contidos

Tema	
1. Os dereitos fundamentais: orixe e evolución constitucional.	Os dereitos e liberdades como límite e a súa garantía no Estado constitucional liberal. Transformacións das garantías dos dereitos e deberes fundamentais no Estado social de Dereito.
2. Normas relativas aos dereitos fundamentais e ás liberdades recoñecidas constitucionalmente como alicerce da orde política e da paz social. Dereito internacional e Dereito constitucional español.	A súa natureza xurídica e características. Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución.
3. O suxeito dos dereitos e deberes fundamentais: nacionalidade e cidadanía.	Constitución española e Constitución europea.
4. Igualdade, igualación e liberdade.	Principios políticos e xurídicos.
5. Dos dereitos fundamentais e das liberdades públicas.	Principios constitucionais, lexislación e xurisprudencia constitucional.
6. Dos dereitos e deberes dos cidadáns.	
7. Os principios reitores da política social e económica.	
8. Garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais.	Principios constitucionais, lexislación e xurisprudencia constitucional e da Unión Europea.
9. Tribunal Constitucional, dereitos fundamentais, poderes do Estado e organización territorial.	
10. Suspensión dos dereitos fundamentais.	O Estado de excepción, consideración constitucional e xurídica.
11. Dereitos e deberes fundamentais e reforma constitucional.	
12. Xustiza constitucional.	Caracteres e significado xeral da xurisdición constitucional.
13. Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución.	
14. Dereito constitucional comparado e dereitos e deberes fundamentais.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	4	9
Presentacións/exposicións	7	10	17
Traballos tutelados	1	20	21
Debates	3	6	9
Sesión maxistral	26	26	52
Titoría en grupo	2	4	6
Traballos e proxectos	1	20	21
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	2	3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas de autoavaliación	4.5	5.5	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Pódese levar a cabo individualmente ou en grupo.
Traballos tutelados	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Debates	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral, etc.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.
Presentacións/exposicións	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.
Debates	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.
Traballos tutelados	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.
Titoría en grupo	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.
Probas	Descrición

Traballos e proxectos	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.
Probas de autoavaliación	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Presentación por escrito de análises de textos e análises críticas de lecturas propostas ao longo do curso.	20
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición dos traballos realizados polos alumnos/as en grupo ou individualmente.	10
Traballos tutelados	Elaboración de traballos tutelados sobre algún contido do programa.	20
Debates	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunhasesión maxistral, etc.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Desenvolvemento por escrito dunha pregunta do programa.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aqueles alumnos que, por circunstancias persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial no desenvolvemento do curso poderán presentar por escrito os diferentes traballos realizados ao mesmo tempo que os asistentes. Isto suporalles un 50% da avaliación final e a proba de resposta longa o outro 50% da avaliación final.

Aqueles alumnos que non poidan participar no desenvolvemento do curso de maneira presencial terán unha avaliación final que implicará o desenvolvemento por escrito de dúas preguntas longas que se incluírán no programa e suporán o 80% da avaliación e una pregunta práctica que suporá o 20% da avaliación.

Tanto estes últimos alumnos como os anteriores gozarán de atención personalizada nas titorías individualizadas (previa cita) cando así o desexen.

Na segunda convocatoria diferenciaranse as seguintes modalidades:

a) Para os alumnos presenciais: terán que ser avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso. b) Para aqueles alumnos que participan, aínda que non o fan de maneira presencial na súa totalidade: terán que superar aquela parte da programación docente que non superasen. c) Para aqueles alumnos que se presentasen unicamente a unha avaliación final e non a superasen: deberán repetir esa mesma modalidade de avaliación na súa totalidade.

Bibliografía. Fontes de información

BALAGUER CALLEJÓN, F. y otros: *Manual de Derecho Constitucional. Vol. II. Derechos y libertades fundamentales*, Tecnos, 3ª ed., Madrid, 2008.

BASTIDA FREIJEDO, F. y otros: *Teoría general de los derechos fundamentales en la Constitución española de 1978*, Madrid, Tecnos, 2004.

BÖKENFÖRDE, E. W.: *Escritos sobre derechos fundamentales*, Nomos, Berlín, 1993.

DE BARTOLOMÉ CENZANO, J. C.: *Derechos fundamentales y libertades públicas*, Tirant lo Blanch, Valencia, 2002.

DE VEGA GARCÍA, P.: *La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente*, Tecnos, Madrid, 1985

DÍEZ-PICAZO GIMÉNEZ, L. M. : "Carta de los derechos fundamentales de la Unión europea", en *Constitucionalismo y Unión Europea*, Civitas, Madrid, 2002.

- *Sistema de derechos fundamentales*, Civitas, 3ª ed., Madrid, 2008.

FIORAVANTI, M.: *Los derechos fundamentales*, Trotta, Madrid, 1996.

GONZALEZ-ARES, J. A.: *Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del franquismo*, Andavira Editora, Santiago de Compostela, 2010.

MARTÍNEZ CUEVAS, M. D.: *Suspensión individual de derechos y libertades fundamentales en el ordenamiento constitucional español: un instrumento de defensa en la Constitución española de 1978*, Comares, Granada, 2002.

MOLAS, I.: *Derecho Constitucional*, Tecnos, Madrid, 2008.

MURILLO DE LA CUEVA, P. L.: *La tutela jurisdiccional de los derechos fundamentales por los tribunales ordinarios*, Tirant lo Blanch, Valencia, 2008.

PISARELLO, G.: *Los derechos sociales y sus garantías. Elementos para una reconstrucción*, Trotta, Madrid, 2007.

ROMANO, S.: *Derechos públicos subjetivos*, Politopías, Madrid, 2009.

SCHMITT, C.: *Teoría de la Constitución*, Alianza, Madrid, 1983.

TAJADURA TEJADA, J.: *Los principios rectores de la política social y económica*, Biblioteca Nueva, Madrid, 2004.

- *Justicia constitucional y Unión Europea*, CEPC, Madrid, 2008.

RECIPIILACIONES LEGISLATIVAS:

GONZÁLEZ-ARES, J. A.: *Leyes constitucionales españolas (1808-1978)*, Andavira Editora, 2ª ed., Santiago de Compostela, 2010.

GONZÁLEZ ENCINAR, J. J. y otros: *Código de Derecho Constitucional español y de la Unión Europea*, 4ª ed., Ariel, Barcelona, 2002.

BASES DE DATOS: Aranzadi, Eur-Lex, Iber-Lex.

SITIOS WEBS DE INTERÉS:

- Boletín Oficial del Estado: <http://www.boe.es>

- Tribunal Constitucional: <http://www.tribunalconstitucional.es>

- Iustel: <http://www.iustel.com>

- Centro de Estudios Políticos y Constitucionales: <http://www.cepc.es>

- El portal de la Unión Europea: http://europa.eu/index_es.htm

- Red Académica de Derecho Constitucional: <http://constitucion.rediris.es>

- Asociación de Letrados de Parlamentos: <http://www.aelpa.org>

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Derecho administrativo I/O03G080V01301

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia do dereito/O03G080V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/O03G080V01101

Derecho: Derecho romano/O03G080V01102

Dereito: Teoría do dereito/O03G080V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas				
Materia	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas			
Código	O03G080V01202			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Lopez-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Profesorado	Lopez-Valeiras Sampedro, Ernesto Vila Losada, Miguel Angel			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A materia Fundamentos da Contabilidade e Finanzas introduce ao alumno de Dereito no ámbito financeiro da empresa, incorporándoo non só no coñecemento da normativa propia da contabilidade asociada ao Dereito mercantil, tanto no ámbito nacional como europeo ou internacional, senón tamén na posibilidade de saber, dende outra perspectiva máis técnica ou económica, como elaborar e interpretar a información financeira publicada polas empresas. Aspectos que serán de grande utilidade para o futuro profesional do Dereito cando se atope con cuestións concernentes á avaliación das empresas mediante as contas contables.			

Competencias de titulación

Código	
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
B2	Capacidade de aprender
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Ter coñecementos básicos da contabilidade, economía e empresa co fin de comprender a estrutura socioeconómica do Dereito contable da empresa.	A6
Ser quen de identificar os problemas económicos que xorden na empresa e saber utilizar os principais instrumentos de análise contable para a súa resolución.	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas propias do Dereito contable da empresa.	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente os aspectos xurídicos propios do Dereito contable da empresa.	A13
Capacidade para aprender.	B2
Resolver problemas de natureza económico-financeira de forma eficaz.	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo na área da xestión económico-financeira da empresa.	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Traballar de forma colaborativa.	B9
Preocupación pola calidade da documentación elaborada pola empresa.	B10
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información económico-financeira comparada.	B13

Contidos

Tema	
Tema 1. A información contable no seu entorno	1.1. A información que proporciona a contabilidade 1.2. As normas contables. 1.3. A ecuación básica da contabilidade 1.4. Os estados financeiros

Tema 2. O proceso contable de rexistro	2.1. A conta 2.2. Fases do proceso de rexistro 2.3. O proceso de rexistro ilustrado 2.4. O balance de comprobación
Tema 3. Os axustes das contas	3.1. O período. 3.2. Os asentos de axuste básicos 3.3. O balance de comprobación e os estados financeiros básicos
Tema 4. Peche do ciclo contable	4.1. Uso da folla de traballo 4.2. Peche de libros 4.3. Resumen do ciclo contable 4.4. O balance de situación clasificado
Tema 5. O valor do diñeiro no tempo	5.1. Capitalización simple e composta 5.2. Desconto simple 5.3. Rentas 5.4. Tipo de interés efectivo e o coste amortizado
Tema 6. Os libros de Contabilidade	6.1. A lexislación mercantil e fiscal 6.2. Os libros obrigatorios pola lexislación mercantil 6.3. Legalización de libros 6.4. Outras disposicións legais referidas os libros 6.5. O secreto dos libros de contabilidade 6.6. O libro de inventarios, o Diario, o Maior, o de Actas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	0	12	12
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	50	50
Titoría en grupo	2	0	2
Sesión maxistral	20	35.5	55.5
Traballos de aula	21	0	21
Estudo de casos/análise de situacións	0.5	0	0.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3
Probas de resposta curta	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo e análise dun caso real.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de exercicios baixo a supervisión do profesor.
Titoría en grupo	Titoría personalizada en pequenos grupos.
Sesión maxistral	Explicación na aula dos conceptos máis problemáticos que o alumno puidese atopar na bibliografía aportada.
Traballos de aula	Resolución de exercicios baixo a supervisión do profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Explicación de dúbidas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Explicación de dúbidas
Sesión maxistral	Explicación de dúbidas

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análise de situacións	Realización e exposición de diversos casos prácticos a partir de datos reais de contas anuais de empresas, que representará na avaliación continua o 10% da nota final.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Prácticas que cada alumno debe ir completando a partir dunha serie de supostos formulados co obxectivo de afondar nalgúns aspectos da materia. Esta metodoloxía representa o 20% da nota final.	20

Probas de resposta curta	Probas de resposta curta para avaliar os coñecementos teóricos.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ó final do semestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo de 5 puntos sobre 10 para superar a convocatoria .	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. O conxunto de avaliación continuada só se valoran nas convocatorias que corresponden ó curso académico no que se realizan.
2. Estas son probas de avaliación continuada que precisan da presenza do alumno na aula polo menos nun 80% delas.
3. Para os alumnos que non acaden esta presenza a avaliación consistirá na resolución dunha proba escrita presencial (examen) nas datas previstas, sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións.

Bibliografía. Fontes de información

Omeñaca García, J, **Contabilidad General**,
Wanden.Berghe Lozano, J.L., Bañón, C., Beñtrán, E., García, M., González, J., Rodríguez, L., Ruiz M, **Contabilidad Financiera**,
Socías Salvá, A., Herranz Bascones, R., Pons Florit, D., Horrach Roselló, P., Jover Arbona, G., Llul, **Contabilidad Financiera. El modelo contable básico. Teoría y supuestos**,
BOE número 160 de 5/7/2007, **LEY 16/2007, de 4 de julio**,
BOE núm 278, de 20 de novembro de 2007, '**Real Decreto 1514/2007**,
Mallo, C. and Pulido, A, **Contabilidad Financiera. Un enfoque actual**,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia do dereito				
Materia	Historia: Historia do dereito			
Código	003G080V01203			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Rodriguez Besne, Jose Ramon			
Profesorado	Rodriguez Besne, Jose Ramon			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Evolución do Dereito español nas distintas etapas histórico-xurídicas, desde o Dereito primitivo ata a codificación. É unha materia de formación básica que lle permitirá ao alumno entender a evolución do noso ordenamento xurídico, así como adquirir unha mellor comprensión da realidade xurídica actual.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise.	B1
Capacidade de aprendizaxe.	B2
Capacidade de xestión da información.	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións.	B4
Capacidade para organizar e planificar.	B5
Resolver problemas de forma eficaz.	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Traballar de forma cooperativa.	B9
Preocupación pola calidade.	B10
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.	B11
Comunicarse de xeito efectivo nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.	B13

Coñecer as principais institucións xurídicas.	A1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais en cada época.	A2
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico.	A3
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade nos distintos ámbitos normativos.	A4
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A6
tanto nas estruturas nacionais como internacionais.	
Ser quen de utilizar os principios xurídicos para a interpretación dos textos xurídicos históricos, así como a capacitación sobre esas bases de dialéctica xurídica fundamentada nos valores constitucionais.	A9
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas, así como de illar a un lado e de relacionar ao outro os distintos sistemas normativos.	A12
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos, así como de manexar a oratoria xurídica.	A14 A15
Ser quen de contemplar criticamente as fontes histórico-xurídicas.	A13
Ser quen de estruturar con cohesión interna unha visión xurídica de temas que así o requiran, obtendo deste xeito un correcto discurso xurídico.	A10 A13 A15

Contidos

Tema

Tema 1.- Concepto, obxecto e método da Historia do Dereito. Historiografía xurídica.

Tema 2.- Dereito primitivo.

Tema 3.- O Dereito na Hispania romana.

Tema 4.- O Dereito na monarquía visigoda.

Tema 5.-Dereito musulmán

Tema 6.-Dereito medieval

Tema 7.- Formación e Recepción do lus Commune

Tema 8.- Sistemas normativos dos distintos reinos hispánicos

Tema 9.- Institución do Estado moderno.

Tema 10.-O proceso de recompilación da Idade Moderna.

Tema 11.- O sistema normativo do Estado liberal: constitucionalismo e codificación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	0	15
Titoría en grupo	2.5	0	2.5
Sesión maxistral	35	25	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	60	62
Traballos e proxectos	0	10.5	10.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. A asistencia ás clases é obrigatoria, agás causa xustificada.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Sesión maxistral	Nas clases teóricas impartidas a través de leccións maxistras farase unha exposición por parte do profesor das cuestións principais de cada un dos temas e darase unha orientación bibliográfica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación dunha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, da análise dos antecedentes, das condicións, da situación, etc.	20%
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre a materia. A resposta debe ser extensa. A proba realizarase ao final do cuadrimestre. Para aprobar é necesario obter como nota mínima un tres.	60%
Traballos e proxectos	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).	20%

Outros comentarios sobre a Avaliación

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análise de situacións e nos traballos e proxectos manteráanse soamente nas probas da avaliación de Xullo do mesmo curso académico.

Os alumnos que non fixeran ningunha das devanditas probas durante o curso, por non asistir e non seguir coa avaliación continua, deberán, tanto no segundo período (xuño) como nas probas de avaliación de xullo, realizar xunto co exame de resposta extensa, un estudo de casos, neste suposto a calificación máxima será do 80% sen poder optar a calificación correspondente a traballos e proxectos.

Bibliografía. Fontes de información

Escudero López, J.A., **Curso de Historia del Derecho. Fuentes e insituciones político-administrativas**, 3ª,
Santos Coronas, **Manual de Historia del Derecho**,
Tomás y Valiente, F., **Manual de Historia del Derecho español**, 4ª,
Alvarado planas, J. y otros, **Lecciones de Historia del Derecho y de las instituciones**, 1ª,
Pérez- Prendes Muñoz- Arraco, J.M, **Historia del Derecho español**,

Os manuais citados inclúen unha relación bibliográfica para cada un dos contidos do programa.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa**

Materia	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Código	O03G080V01204			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de Franco Paz, Fernando			
Profesorado	de Franco Paz, Fernando Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	ffranco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de formación básica que trata do concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio, así como dos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise.	B1
Capacidade para aprender.	B2
Capacidade de xestión da información.	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións.	B4
Capacidade para organizar e planificar.	B5
Resolver problemas de forma eficaz.	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Traballar de forma colaborativa.	B9
Preocupación pola calidade.	B10

Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.	B11
Comunicarse de xeito efectivo nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.	B13
Coñecer as principais institucións xurídicas de Dereito civil estatal e territorial.	A1
Coñecer a función do Dereito civil como sistema regulador das relacións sociais.	A2
Coñecer os principios e valores constitucionais.	A4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade.	A5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito civil na súa realidade actual.	A6
Ser quen de argumentar xuridicamente.	A8
Ser quen de apprehender sistematicamente o ordenamento xurídico.	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos de Dereito civil e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas de Dereito civil.	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.	A13
Ser quen de comprender e redactar documentos xurídicos.	A14
Ser quen de manexar a oratoria xurídica.	A15
Ser quen de negociar e mediar.	A18

Contidos

Tema	
Tema I: Concepto e caracteres do Dereito civil. (*)No Formación histórica. Contido.	
Tema II: A codificación e os Dereitos civís forais e (*)No autonómicos. Referencia ao Dereito civil de Galicia.	
Tema III: A persoa: concepto e clases. Capacidade(*)No xurídica e capacidade de obrar. Dereitos da personalidade.	
Tema IV: A persoa física: comezo e fin da (*)No personalidade. A maior e a menor idade. A emancipación.	
Tema V: A incapacitación: causas, requisitos e (*)No efectos. A prodigalidade.	
Tema VI: Nacionalidade: concepto, adquisición, (*)No consolidación, perda e recuperación. Dobre nacionalidade. Veciñanza civil: concepto e réxime xurídico.	
Tema VII: Domicilio: concepto e clases. O (*)No desaparecido. Ausencia legal. Declaración de falecemento.	
Tema VIII: O Rexistro Civil: concepto. Feitos (*)No inscristibles. Organización do Rexistro. Asentos rexistrais. A cualificación. Publicidade do Rexistro.	
Tema IX: A persoa xurídica: concepto e clases. (*)No Adquisición da personalidade. Capacidade, representación, domicilio e nacionalidade. Extinción. A fundación. A asociación.	
Tema X: As cousas: concepto e clasificación. O (*)No patrimonio. A función social da propiedade.	
Tema XI: O dereito subxectivo: concepto. O (*)No exercicio do dereito subxectivo e os seus límites: a boa fe, o abuso do dereito e a doutrina dos propios actos. Límites temporais: a prescrición e a caducidade.	
Tema XII: Feitos, actos e negocios xurídicos. A (*)No representación.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	22.5	57.5
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Titoría en grupo	2.5	10	12.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	49	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación dunha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20
Titoría en grupo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita, valorándose o 80% da calificación do traballo polo profesor e o 20% restante por valoración "inter pares". Por outra parte, tamén serán obxecto de avaliación as respostas do alumno a preguntas breves formuladas durante a titoría en grupo.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno que non se acolla á avaliación continua poderá facer un exame final no que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, preguntas de resposta longa. A calificación máxima deste exame será dun 70% do total.

O sistema de avaliación na segunda edición, tanto para o alumno que se acolla á avaliación continua, como para o que non se acolla, consistirá na realización dunha proba de resposta longa, que terá a descrición e calificación sinalada na parte superior. Gardaranse e aplicaranse as outras calificacións que tivera o alumno que se acollese á avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, tomo I**, 1ª,
O`CALLAGHAN, X., **Compendio de Derecho Civil, tomo I**, 4ª,
DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, volumen I**, 11ª,
LASARTE, C., **Principios de Derecho civil, tomo I**,

O alumno deberá dispor dunha edición actualizada do Código Civil.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G080V01302
Dereito civil II. Dereitos reais/O03G080V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito				
Materia	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito			
Código	003G080V01205			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Informática			
Coordinador/a	Cuesta Morales, Pedro Borrajó Diz, Maria Lourdes			
Profesorado	Borrajó Diz, Maria Lourdes Cuesta Morales, Pedro			
Correo-e	lborrajo@uvigo.es pcuesta@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Fornecer os xuristas das ferramentas e os coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados co uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de gran utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público ou privado.			

Competencias de titulación

Código	
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao Dereito.	A12	B1
	A16	B2
		B3
		B4
		B5
		B6
		B7
		B8
		B9
		B10
		B11

Ser quen de manexar fontes xurídicas informatizadas.

A12
A16

B1
B2
B3
B4
B5
B6
B7
B8
B9
B10
B11

Contidos

Tema

CONTIDOS TEÓRICOS

1. Relación entre informática e Dereito	1.1 Introducción: elementos e conceptos básicos. 1.2. Informática e Dereito. 1.2.1. Informática xurídica. 1.2.2. Dereito informático. 1.2.3. Informática forense.
2. Compoñentes dun sistema informático.	2.1. Estrutura dos ordenadores. 2.2. Dispositivos de entrada/saída. 2.3. Dispositivos de almacenamento.
3. Aplicacións informáticas. Uso de software.	3.1. Introducción. 3.2. Aplicacións de usuario. 3.3. Programas específicos para avogados. 3.3.1. Bases de datos xurídicas.
4. A seguridade nos ordenadores.	4.1. Introducción. 4.2. Seguridade física e lóxica. 4.3. A seguridade nos servizos web.
5. Novas tecnoloxías de información e comunicación.	5.1. Introducción. 5.2. Internet. 5.3. Aplicacións da web 2.0.

CONTIDOS PRÁCTICOS

Aplicacións informáticas específicas para o exercicio profesional no ámbito do Dereito.	Procesador de texto avanzado. Folla de cálculo e gráficos.
Novas tecnoloxías para a busca de información (informática xurídica documental).	Bases de datos de lexislación e xurisprudencia. Exemplos de bases de datos xurídicas. Outras fontes xurídicas
Habilidades para o uso dos recursos proporcionados polas redes de ordenadores.	Ofimática en liña. Blogs. Outras ferramentas da web 2.0.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Metodoloxías integradas	7	14	21
Sesión maxistral	21.5	21.5	43
Probos de autoavaliación	8	20	28
Outras	2	4	6
Outras	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formularanse actividades e/ou exercicios que se resolverán de xeito individual ou en grupo.
Metodoloxías integradas	Técnicas de aprendizaxe cooperativa: realización de actividades que requiren a participación activa e a colaboración entre os estudantes.
Sesión maxistral	Sesión maxistral activa. Cada unidade temática e ferramenta informática empregada na parte práctica será presentada polo profesor, complementada cos comentarios dos estudantes con base na bibliografía asignada ou outra pertinente.

Atención personalizada

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de autoavaliación	Realizaranse, a través da plataforma Faitic, cuestionarios de autoavaliación para validar a adquisición de competencias por parte do alumno. Realizarase un cuestionario ao finalizar cada un dos temas de teoría e para determinadas sesións de resolución de problemas e exercicios.	40
Outras	Realizarase un exame de respostas curtas, opción múltiple e/ou relacionar.	10
Outras	A avaliación de certas actividades realizarase empregando rúbricas.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asignatura divídese en dúas partes: teoría e práctica.
A nota final obterase aplicando a seguinte fórmula:
 $\text{nota teoría} \times 20\% + \text{nota práctica} \times 80\%$
Sendo necesario, para poder aplicar esta fórmula, obter unha calificación mínima dun 4 en cada unha das partes. Para superar a asignatura o alumno debe obter como nota final unha cualificación igual o superior a 5.
A parte práctica divídese en seis bloques: procesador de textos avanzado, folla de cálculo, bases de datos xurídicas, ofimática en liña, blogs e outras ferramentas da Web 2.0.
Para superar a parte práctica será necesario obter unha puntuación mínima de 4 en cada un destes bloques.
O alumno poderá elixir o sistema de avaliación que lle será aplicado na materia. Nos primeiros quince días do cuatrimestre, o alumno deberá elixir entre seguir unha avaliación continua ou un Examen Final único. Para tal fin, habilitarase un contrato que o alumno asinará onde se indique o método de avaliación polo que opta. A firma de este contrato é obligatoria para todo o alumnado.
Na segunda oportunidade (xullo) realizarase unha proba final que englobará todo o visto ao longo do cuatrimestre. A esta proba final, os alumnos que optaron por avaliación continua, sóo acudirán con aqueles bloques suspensos.

Bibliografía. Fontes de información

Davara Rodriguez Miguel Angel, **Manual de Derecho Informático**, 2008,
Norton Peter, **Introducción a la computación**, 2006,
Beekman George, **Introducción a la informática.**, 2005,
Artemi Rallo Lombarte (Coordinadores), Ricard Martínez Martínez, **Derecho y Redes Sociales**, 2010,

Diversas fontes extraídas da Internet.

Recomendacións

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma Faitic (a plataforma virtual). É conveniente que o alumno teña unha conta de correo electrónico, preferentemente da Universidade.